

TELEGRAPFULU ROMANU

Telegraful este de două ori pre septemana:
Duminică și Joi. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditura joiei, pre afara la
c. r. poște cu bani gata prin seriori francate,
adresate către expeditura. Pretiul prenumera-
tii pentru Sabiu este pre ann 7 fl. v. a.
ear pre o jumătate de ann 3 fl. 50. Pen-

Nr. 7.

ANULU XXII.

Sabiu, in 24 Ianuariu (5 Febr. 1874.)

Nr. 34. AEM.

Procopiu,

din mil'a lui Dumnedieu drept-
credintiosu Archieppu alu Transilvanie si Metropolitu alu romanilor greco-orientali din Ungaria si Transilvania; consiliariu
intim u statu alu Maiestatei
Sale ces.-reg. si apostolice.

Iubitului clera si poporu din e-
parchia Aradului, Daru si pace
dela Dumnedieu Tatalu si Dom-
nulu nostru Iisusu Christosu !

Sub impresioni durerose v'amu sa-
cetu cunoscuta prin harthia Nôstra din
16/28 Septembre 1873 Nr. 202 AEM.
despartirea Nôstra de eparchia Aradului,
carea cu darulu lui Dumnedieu o amu
pastorit mai bine de 20 ani, pana ce
urmă radicare Nôstra la demnitatea de
Archiepiscop si Metropolitu; acum cu
bucuria venimo a Vi anunciatoue, Iubitul
clero si poporu din eparchia Aradului! ca
scaunul episcopescu alu eparchiei Vô-
stre, veduvit cu indepartarea Nôstra de
acolo, se astă deplinitu ierasi; pentru ca
sinodul eparchiei Aradului, convocat la
Aradu pe 11 Novembre 1873, după normele
statutului organicu si-a alesu de
episcopu pre archimandritulu si vicariulu
episcopescu din aceeași eparchia, Preacu-
viosulu Parinte Mironu Romanulu;
apoi nomai decatu preasantul sinodu
archierescu adunat totu acolo la 13. No-
vembre 1873. censurandu alegerea sino-
dului eparchialu, si supunendu pre ale-
sulu la esamenu canoniciu, — a incui-
intiatu prin votulu seu astă alegere; ér' Maiestatea Sea cesarea si apostolica
regescă, gloriosul Domnitoru alu nostru
Franciscu Iosifu I. s'a induratu prin
resolutiunea preanalta din 7 Decembre
1873. preagratiso a intari alegerea nu-
mitului archimandritu de episcopu alu die-
cesei aradane; si după tôte acestea ace-
la'si archimandritu Mironu Romanu-
nalu, priu Noi, cu impreuna lucrarea

Preasantului Domnu episcopu diocesanu
alu Caransebesiului Ioanu Popasu, sub
sânta liturgia celebrata in biserica cate-
drala metropolitana din Sibiu, Duminica
in 13 a lunei curante, după renduél'a săn-
tei nôstre biserici s'a chirotonito de archie-
reu si in poterea gramatei Nôstre me-
tropolitane imanuate lui si a investitui cu
jurisdictione episcopescu in eparchia Ara-
dului.

Că metropolitulu vostru legiuistu cu
bucuria si cu deplina multumire Vi adu-
cemu astă la cunoascinta, sciindu: ca cu
asemenea bucuria si multumire Ve-ti im-
bratisi si voi toti pre alesulu vostru, pre
Preasantului Domnu episcopu alu Ara-
dului Mironu Romanulu, carele in
poterea darului primitu, si conformu pro-
missionei si juramentului deposu in satu
bisericii, are sa guverneze apostolesce in
Dominulu eparchia de Dumnedieu scutita
a Aradului, si a pasce turm'a lui Christosu,
nisuindu cu tôte poterea si resignatiunea:
că lumina lui asiá se lumineze insinetea
ómenilor, că vediendu faptele lui cele
bune, se prémarésca pre Tatalu nostru
celu din ceruri.

Inca ve vestim Iubitilor! ca pen-
tru introducerea nouului vostru episcopu
diocesanu in eparchia s'a, Noi cu privire
la § 105. din statutul organicu, pre ar-
chimandritulu si vicariulu Nostru archie-
piscopescu de aici, Preacuvirosulu si Preac-
viosulu Parinte Nicolau Pope'a
lomu denumit u mandatariu alu Nostru
metropolitana, cu insarcinare: că pre nou-
chirotontul episcopu alu Aradului, Prea-
santului Domnu Mironu Romanulu,
la terminalu, care prin contielegere l'am-
pusu pre Dumineca lasatului de carne,
adeca pe 3. Februarie vechi a. c. se-lu
introduca solenelu in eparchia sea, dandu
cetire in biserica catedrala din Aradu
gramatei Nôstre metropolitane la incepitolu
sântei liturgie; la carea solenitate dara-
ve postim, că după evuiintia se ve infi-
tisati catu se pote mai multi din rendul
preotimiei si alu poporului eparchialu, spre
a vi manifesta in persona iubirea si ali-
pirea vostra, indatorat'a reverintia, supu-

nere si ascultare extra noulu vostru ar-
chipastorius.

In fine postim si indramânu pre
Onorat'a preotime parochiala si pre toti
crestinii nostri din tôte părțile eparchiei
Aradului: că in santele rugaciuni se
pomenescă pre noulu seu episcopu di-
ocesanu Preasantului archiereu Mironu,
si in tôte trebile duchovnicesci, unde se
cere vre-unu svatu, indrepărat, judecata
său deslegare, catra acelasi legiuistu epis-
copu diocesanu se se intóra; — impas-
tindu-Ve Noi tuturor binécvantarea
nôstra archierescă.

S'a datu in Resiedintia Nôstra ar-
chiepiscopo-metropolitana din Sibiu la 15
Ianuariu 1874.

Suspomenitul smeritul Archiepiscopu
si Metropolitu.

Nr. 2112/Sc. 1873.

Câtra Parintii Protopopii si Ad-
ministratori Protopopesci, că In-
spectori districtuali ai scolelor
nôstre confesiunali din ar-
chidiecesa!

In urm'a emisului inaltului minis-
terio reg. ung. de culte si instrucțiune
publica din 2 Novembre 1873 Nr. 30479,
— prin care dispune delaturarea mai
multor defecte daunose senatatiei tineri-
mei studiouse ce le a observat Esculentia
Sea du ministru reg. ung. de culte si
instrucțiune publica cu ocaziea visitărei
a mai multor institute de invietiamentu
din patria, — se insarcină inspectori
districtuali de scolele nôstre confessionali,
că din punct de vedere sanitariu sa sia
cu tôte atențiunea asupr'a urmatorelor
impreguri:

1. Că localitatile de invietiamentu
atâu cele interne cătu si cele externe sa
se tienă cu cea mai mare curatenia prin
maturarea gunoiului, stergerea pulberei si
aerisarea tôte dilele;

2. Că esitorile (umblătoare) asemenea
sa se tienă curate, si in casu de
lipsa, cându aceleia aru contribui la stric-
area aerului, — sa se desinfectioneze;

3. Odaile de prelegeri totu la 1 óra

trn celealte părți ale Transilvaniei si pentru pro-
vinciile din Monarchia pre ann 8 fl. iéra pre
o jumătate de ann 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri
streine pre ann 12 1/2, ann 6 fl.

Inseratele se platește pentru întâia óra
cu 7 er. sirul, pentru a dô'a óra cu 5 1/2, cr.
si pentru a treia óra repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

sa se aerésca prin deschiderea ferestilor
pre vre-o căte-va minute, său in modu
arteſicioſu, că in modulu acest'a se pote
intră aeru curato in scola si esă celu
stricatu esă;

4. In atari locuri, unde odaile de
prelegeri nu suntu destulu de luminose,
— sa se ingrijescă pentru asediarea de
feresti in numero si marimea de lipsa,
asiediendu-se acestea precum si scaunele
de sedu utu de regula numai in o parte
a edificiului, că se nu pote bate sôrele
din mai multe părți in scola, ce e forte
stricacioſu pentru ochi :

5. Că scaunele de sediutu sa sia
potrivite cu etate si marimea eleviloru,
unde acestea nu corespundo, sa se inlo-
ciuiesca cu altele corespondintore, cari
contribuescu forte multu la desvoltarea
corpuſu eleviloru ;

6. Că la edificarea de scoli nôue,
se sia totu-deon'a cu atențiune, că aceleia
sa se asiedie la locuri sventate, se sia
luminose, si spatiöse, sa se pote usioru
aeri, si sa se proveda cu mobilile de
lipsa si corespondintorie.

Cele aci espoare se aduc prin acé-
stă la cunoșcintia Parintilor Protopopii
si Administratori protopopesci, că Inspec-
tori districtuali, si preotimie parochiali,
că directori locali de scole, spre acomoda-
re si stren'sa observare in casuri ob-
veniente.

Sabiu, din siedintia Consistoriului
archidiocesanu, că senatul scolariu, tienuta
in 29 Decembrie 1874.

Procopiu Ivacicovicu m/p.
Archiepiscopu si Metropolitu.

Sabiu 23 Ianuariu 1874.

Din Budapest' aflatu, ca proiectul de
lege privitoru la regularea afacerilor dru-
mului de feru resariténu s'a desbatutu si s'a
si votatu. Siedintiele in cari s'a desbatutu
proiectul a fostu forte incoredate. Votaren
a fostu nominal. 166 voturi a fostu pre par-
tea guvernului si 155 contra, asiá dara o
maioritate de totu mica de 11 voturi pre
partea guvernului. Acest'a ni se spune ca
va mai remané, dara nu e multiamit nici
decum cu resultatul ce l'a reportat. Cris'a
dara se amana, nu este inse delaturata.

FOISIGRA.

Resbelulu trojanu,
(Pro la anulu 1200 n. de Christosu)
dupa Grube.

I. Scene din Illiada.

I. Ospetiulu lui Peleu cu Thetis.

Cându se ounună Peleu, regele The-
saliei cu Thetis, fiuă mării, invitase la
serbatoria pre toti Dieii si pre tôte die-
sele, afara de Eris, dieés'a discordiei,
fiindu ca se temeu, ca déca va veni a-
căst'a, după obiceiul ei, va dă ansa la
cérta si disputa si in modulu acest'a aro
conturbă numai petrecerea. Eris, man-
oasa pentru desconsiderarea astă, se cu-
getă de resbunare. Pre cându eră bu-
curia mai mare, pre cându ospetii si pe-
treceau mai bine, deschide usi'a salei si
arunca in launtru unu meru de auro cu
inscriptiunea: „C ele i m a i fru-
m o s e“. Abia vediura dieesele merulu
cu inscriptionea si indată se escă intre
ele o disputa infocata, a cărei se sia me-
rolu, de ore-ce sia-care afirmă ca dens'a
e cea mai frumosa. Mai mari pretensiuni
faceau iose Jun'a, regiu'a ceriului, so-
ci'a lui Joe, Mineru'a, dieés'a am-
bului. Fiindu ca nici un'a nu voia sa

céda, Joe, că sa termine disput'a, insar-
cină pro nuncioului dieiloru, Mercuru,
se conduce dieesele disputători la unu
principie renunțu pentru frumuseta, adeca
la Parisu, fiului lui Priam u re-
gele Troiei; acest'a se si dea pa-
rerea decidiutori in disput'a loru. Fru-
mosulu fiu de rege chiaru pascea
turmele tatâne'so pre montele Ida',
cându aparura inaintea lui cele trei die-
se si i spusera ea'sa disputa loru.
Acum sia-care se incercă prin promisiuni
sa-lu castige pentru sine: Jun'a i pro-
mise, ca déca o va declară pre dens'a
de cea mai frumosă lu va face domni-
toriu preste tôte tierile pamantului; Mi-
neru'a i promise marirea si gloria de
care se bucura uno inteleptu; Vine-
re a inse-i apromise pre Elen'a, fe-
mei'a cea mai frumosă din lume. Darul
acest'a, Parisu 'lu preferă celoru-lalte;
elu declară, ca Vinerea este dieés'a cea
mai frumosă si-i predede merulu de aur.
Vinerea in semnu de multiamita pentru
acăst'a, conduse pre Parisu la Spart'a in
Grecia, la regele Menelau, care era
casatorit cu Elen'a eea frumosă. Me-
nelau primi pre principale troianu forte
amicabilu, acest'a inse-i resplatit reu os-
pitalitatea. Pentru ca intr'o di, pre cându
Iipsea regele, i-amagi soci'a cu tôte
pretiosele si o conduse la Troia'.
Din caușa astă, principii Greciei

jurara sa-si resbune asupr'a troianiloru
si după ce regele Priamu n'a voită sa
redese pre Elen'a cea rapita, grecii au
inceputu contr'a Troiei lupta, care tienu
dieci ani, si care se termină prin apu-
nerea imperiului acestui'a.

2. Grecii in Aulis.

Mai tare se pregăteau de lupta Me-
nelau si fratele seu Agamemnonu, regele
de Argosu si Mycene, celu mai puternicu
intre principii grecosci. Dara au chia-
matu si pre regii tuturorul celoru-lalte
cetăti grecosci; nu dură multu si acur-
seră din tôte părțile cete de armati, că
se ia parte la lupta de resbunare con-
tr'a Troiei ingamfate. Eroii se adunara
in Beoti'a in portulu Aulis, for-
mandu o flota de 1200 năi cu preste
100,000 luptatori. In portu au ascep-
tat multu că sa plece, dara ventulu nu-i
favorea de locu. Int'aceea in armata erupse
nemultiamire. Că sa afle caușa
ventului nefavoritoru, provocara pre pre-
dictoriulu Calchasu, sa-si dea pa-
rerea si sa-i sfatuiasca totu odata, ca
cum s'aru putea ajută. Predicatoriulu le
anunciă, ca Diana, dieés'a venatul
aru si manioasa din caușa ca Agamemnonu
i-aru si ucisu o capriora, ce era sănita
densei si ca mania Diana s'aru puté im-
blandi numai prin sacrificarea Iphigene-
niei a fetei lui Agamemnonu. Animă

parintescă a regelui sangeră la audiulu
acestei sentinție; dara cei-lalți prin-
cipii steteră de densulu, ca trebue sa
se plece; unu conudatoriu dintre cei mai
vorbareti Ulysses, regele din Itha-
ca se duse la Argosu si amagi vergur'a
din bratiele mamei sale sub pretestu, ca
ara sa se cunone in castre cu Achille,
celu mai bravu dintre toti grecii. Deja
stă sefiora pre altariulu de sacrificiu,
preotulu radicase dejă cutitulu se o stra-
pungă, cându eata Diana se endura de den-
s'a, o invelue cu unu noru desu si o
conduce in Taurid'a, la tiumurii
marei-negre, unde o face siesi preotă.
La altariu in loculu ei se află o cerbăia
alba. Dieés'a era impacata; unu ventu
favoritoru inflă pândiele năiloru, cari a-
junsera fără periculu la tiumurii foimici.

Dara inca inainte de plecare se dice,
ca li s'aru si aratatu print' unu semnă-
re, ca resbelulu va tiené indelungat. Se
dice adeca ca cu ocaziunea unui sac-
rificiu au esită de sub altariu unu ba-
lauru înfricosat, se suí pre unu platano
(arbore), ce se intindea preste altario,
inghi optu poi de pasare impreuna cu
mam'a loru si se straformă indată de Joe
in o pétra. Calchasu esplică acăst'a in-
tr'acolo, ca grecii noué ani voru stă in-
aintea Troiei si numai in alu diecelea o
voru cuceri.

Din „Lumină“ aflăm că Preasântia Sea P. Episcopu alu Aradului, Mironu Romanu, a avut în Aradu o primire splendidă, la carea au luat parte notabilitățile din clerc și din intelectualitate română de acolo și un frumosu banderiu de numerosi calaři.

Dela Universitatea fund. reg.

Siedintă Universității fundului reg. de Marti s'a ocupat mai multu cu lucruri formale. Se notifica de către presidiu depunerea mandatului a dep. coahmenu Pildner și alegerea lui Fronius în locu-i, a dep. sighișoareanu Bacón și alegerea lui Dr. Craus și depunerea mandatului a deputaților bistrioni Schuller și Kuhles. Se propune și primulă întregirea comisiei de cinci-spră-dieci prin alegeri noi. Presed. notifica condecorarea dep. Bologa și Schreiber propune alegeri noi în comisie de sieptă, înse mei tardiu Schreiber și retrage propunerea. Se mai ceteștu dōue voturi separate și după o pauză se verifica deputații noi alesi între cari și cei bistrioni Kramer și Pelișon, a căror credențiale sosise în decursul siedintei.

Raportu în caușă impacaciunei încheiate cu co- munele districtului Năseudu.

(Urmăre.)

Dealtmintrea s'a posu că obiectul de cercetare atâtă aprelărea execuției verbale a decisiunilor din cestiu, cău și posibilitatea acelui urmări, pre cari li aru trage după sine din templare o execuție verbală. Guvernul s'a convinsu despre acea, că execuțarea verbală a decisiunilor chiaru cându s'ar fi rezultat pedecele guvernului centralu mai susu numite, n'a fostu pretinsa nice de interesulu familielor contelui și baronului Kemény, dura nice de interesulu erariului său și comunelor din districtul Năseudu, ba din contra, că referintele locali au indigitat preteștote la o aplașare pacifica și adeca:

a) pre familia Kemény de acea, pentru că în inteleșulu punctului 2 din prea înaltă rezoluție din 27 August 1861 tōte stirpaciunile de padure esoperate de confiniarii militari securitati delă anul 1769 încec trebuie să se lase la posesorii faptică, după prea înaltă rezoluție din 24 Septembrie 1863, înse familia contelui și baronului Kemény e deobligată a dā înainte de luna în posessiune a muntilor o compensație despre acea că cu posedarea muntilor va tiené punctual tōte deobligamente și sarcinile luate deocamdată,

3. Lupta înaintea Troiei.

Troia eră o cetate în Asie mică, bine întărită, grecii n'o potura cuprinde cu întaiul atacu; au fostu siliti să pașiesca la o impresurare formală. Acuși înse li su gata proviziunile și erau conștiți se tramita despartimente singurătece de armata, că se rapescă de preiusele și tierorii apropiati și în modul acestă sa-si acopere lipsă. Troianii intr'aceea și chiamau la sine aliați și le faceau resistenția curajoasă. Grecii și facu oastre întărite constatăre din colibe de lemn acoperite cu glie și tresărie. Conducatorii se luptau de pre cărui trase de unul său doi cai, cei de rendu pedestri; cavaleria nu se astă pre atunci. Armele de atacu erau lănci, spade, sulite, arcuri și prasce; cele de aperare: coiful, camasi de metalu, ce acoperă pieptul, în fine un discu, obdus de comunu cu piele de bou ori cu metalu. Pieptul se scutea prin o cuirască de care se incopcia o cingătorie. Lupta nu se întemplă în massa, ci se luptau numai eroi securulicei barbatu de barbatu. Din cei dințănu noue ani de bataia se scie putin, numai istoria anului din urma năs'a pastrat priu nemuritorile căntecelor ale Omeru.

Petru Petrescu.

sob cari sarcini se intielege pozitiv și pasiunea și lemnaritulu exercitate de fostii confiniari militari.

Scădiendu pretiurile muntilor, hotărăti a se dă în partea familiei contelui și baronului Kemény, sub acestea condițiuni de posesiune, bă locuindu posessiunea aproape illusoria, n'a putut să în interesulu familiei mentionate a cere, că aceia (muntii) să se prede în natură;

b) pre erariu regung de acea, pentru că posessiunile din cestiu, cu presupunerea regularei urbariali au fostu dejudecate erariului, începerea regularei și licuidarea speselor inseminate ce se cereau spre acesta, aru fi fostu fără de cunoscerea resultatului o nepreougetata causare de spese;

c) Cu privire la comunele districtului Năseudu înca aru fi fostu de dorit o grabnică rezolvire a acestei afaceri pre calea impacaciunii chiaru și numai pentru acea, pentru că devastația padurilor desvoltata sub tineretă în suspensu a afacerii a ruinat viitorul districtului Năseudu și pentru că ori și ce dauna de amanare, în primă linie pentru comunele districtului Năseudu s'ar fi ingreunat.

La tōte aceste se mai adauge încă și aceea, că concluziunile aduse de comisiunile pentru regularea posessiunii nu corespundu în totă privință directunei indigitate de Majestatea Sea și că referitorul la muntii revidecati au obvenit smintele esențiale, a căroru reparare nu s'a potutu intrelasă.

La esaminarea detaliata a acestor s'a ivită și aceea:

a) ca rezoluționea prea înaltă a Majestaticei Sale din 27 August 1861 (in punctul 3) dispune, că acelora comune, cari înainte de inițiatarea confiniarii militari au fostu comune libere, să li se redene posessiunea comunale de stunci cu dreptu nemarginit de proprietate, asiă numitulu teritoriu montanu alu Rodnei înse fiindu posessiunea propria a Rodnei vechi, carea înainte de anul 1764 au fostu comona libera, au trebuitu să se dea Rodnei vechi, și totuși s'a datu erariului.

S'a ivită mai departe și acea:

b) că muntele revidecatu numitul „Dolu poienei rotunde“ asemenea s'a datu erariului regescu, pre căndu în conformitate cu punctul 13 din prea înaltă rezoluție din 27 August 1861 muntii revidecati nepretinsi au trebuitu să se lasă acelora comune, cari în faptă i posedau, acei munti revidecati înse, cari s'a manipulat spre scopurile „fondului de provente“ să se transpună la fondul scolasticu alu districtului Năseudu. Erariul asiă dura fată cu acestu munte n'a potutu face pre nice o base vre-o pretenziune.

Nu se tiene de cerculu pertractării presentă, a insiră în detaliu, că în ce și incătu s'a abatutu purcederea comisiunii dela intentionile prea înaltei rezoluționii, acestea mai ex profeso se află espuse între actele comisiunii ministeriale miste în raportul motivat cu date și prezentatul de reprezentantele ministerului de interne că base a pertractării, și nu e indoișală, că aceste decisiuni cu privire la comunele confiniarii militarii cuprindu multe gravamine.

O deosebită considerare a meritatu acea dispozițione superioare și, deoarece nu se va rezolvi pre calea impacaciunii, impreunata cu multe incurcări și asiă discindu cu pedece ne invincibile, carea se referesc la comunele din afara, cari la redarea în natură a muntilor dejudecati familiei Kemény, au să rămână fără posessiune, și carea a demandat, că aceste comune să se desdauneze prin o regulare nouă a posessiunii, dura conditio-nata de adaugarea comunelor.

Esperarea acestei desdaunări s'a vediutu că e impreunata cu pedece neinvincibile, pentru că tōte posessiunea comunelor din districtul Năseudu, cari în anul 1764 s'a străformatu în confiniul militariu, s'a pus la olaltă și abstragendu-se posessiunile domnilor pamenești, espropionate prin erariu, s'a facutu cu totalu o nouă impartire de posessiune, mai tardiu în anul 1796 pre tempulu

cându s'a luat în posessiune muntii revidecati, pre lângă o asemenea procedere și cu nimicirea marginilor posessiunii mai dinainte ba că formarea de comune nouă ierà s'a efectuat o nouă impartire.

Întemeierea desdaunării comunelor pagubite prin restituirea muntilor dejudecati familiei Kemény, numai prin o restabilire a posessiunii dinainte de 1769 său, de cără marginile posessiunii de atunci nu se mai conoscu, prin o clasificare nouă a posessiunii aru fi potutu fi posibila. Această înse, său să fie încercat pre calea administratiunii comune său pre cea a legislationi, aru fi cauzat urmări stricaciile și greutățile aproape neinvincibile, dejă numai și din acea cauza, pentru că a face posessiunea întrăga a unei jurisdicțiuni cu unu teritoriu de 50 mile □ nesigura aru fi numai spre stricare. Deci s'a încercat din acestu motivă impacarea mai întâi cu respectu la pretensiunea familiei baronului și contelui Kemény, unde erariu a avut unu rol numai mediocitoru, pertractările înse n'a dusu la nici unu rezultat, ba încercările de impacaciune se nimicira cu totul. Între astu-feliu de impregiurări eră oportunită ba necesariu, că să se încearcă în directă nea încă posibila impacaciune, carea în urma a și succesu în luna Iulie 1871 între părțile citate spre scopul acestă înaintea unei comisiuni ministeriale miste denumite de ministrii de justiția interne și finanțe spre a conduce impacaciunea, după mai multe și longi negoțieri spre lângă susținerea aprobării din partea Majestăției Sale.

Acăstă impacaciune aprobata de Majestatea Sale din 16 Aprilie 1872, carea s'a încheiatu cu cele 44 comune foste granițiere și cu reprezentanții scolei centrale din districtul Năseudu și a fondului de stipendie, constă din următoarele puncte mai principale:

I. Erariu cedeză,

1) Acele cladiri, interiorități, sesiuni prediali și apertinentie granitieresci aflată pre teritoriul districtului Năseudu, cari de prezent se află încă în posessiunea erariului, fondului scolasticu centralu alu districtului Năseudu;

2) Partea muntei poienei rotunde și teritoriul montanu alu Rodnei, fondului de stipendie din Năseudu;

3) Tōte drepturile la acele posessiuni de feță, paduri, pasiuni și munți, cari se află pre teritoriul acelu district și cari prin decisiunile comisiunii regulatorie de posessiune s'a dejudecatu erariului că fostul domnul pamantescu pre lângă susținerea regularei urbariali său fără de acăstă, acelora comune, cari se află de prezent fapticu în posessiunea și folosintă acelora realități;

4) Usufructele mai mici placidate erariului reg. asemenea fondului scolasticu centralu susu numitul;

II. Numitele corporationi platesc erariului 100,000 florini în rate de 20 ani computandu pâna la 1 Iuliu 1871 și interesele ce cadu după acelu capitalu pre lângă următoarele condițiuni:

a) Că cladiri folosite spre scopurile statului, sesiuni prediali său gradinile să se lasă și mai departe pre nimicu în folosintă statului; de cără cari din cladirile său sesiunile cedate aru fi de lipsă mai tardiu spre scopurile statului, și acelea sa se cedeze pre nimicu.

Asemenea e de obligat „districtulu“ a cedă cladirile cari suntu întrebuintate deja în prezentă spre scopurile administrative comune său cari se voră recere în venitoriu.

Straformarea cladirilor să în dreptulu nemarginit alu guvernului.

Pretiulu adeverat de estimăriune alu formării său alu cladirilor noue, pentru casulu acela, cându cladirile susținute său reluante, său sesiunile nemai fiindu mai multu de lipsă pentru scopurile statului se voră redă fondului scolasticu, — sa se reintorce statului.

b) Stratulu de minereale și teritoriul Rodnei remânu în acea extensiune, cără a dejudecatu erariului în urmă decisionei aduse de comisiunea regulatorie de posessiuni din 28 Aprilie 1864 Nr. 631, pre lângă solvirea unei tacse moderate

pâna atunci în posessiunea erariului, pâna cându erariu va continua locul bailor.

Acăstă tacă constă în 25 cr. pentru uno jugeru catastrală și se poate schimbă numai în proporția drăptă cu darea de pamant.

In acelui casu cându aru incetă lucrul la bâi, erariu poate recumpără tōte acele interiorități (intormiri), curți, grădini, pre cari se află locuințe pentru oficiali și edificie spre scopuri montane său cari se tenu preste totu de proprietățile coloniei montane, colonistii înse potu să recumpără coloniele loru căte unu jugeru computat în 1600 stangini □ cu unu capitalu care să corespunda unei tacse perpetue de 1 fl. pre anu.

c) Fondul scolasticu ia asupră si usufructele mai merante reg. cu acele drăptori și deobligamente, cu cari le-au poseditu și folositu erariu.

Pre lângă acestea mai ia tōte sarcinile patronarie și scolarie, cari există și potu obveni.

(Va urmă)

Revista diurnalistică.

Referitoru la afacerea dlui Babesiu și a lui reg. a sǎu per tractată în siedintă casei reprezentanților Ungariei din 26 Ianuarie 1870, „Federatiunea“ scrie urmatorele:

„Mare parte a siedintei de Luni a camerelor deputaților s'u petrecutu eu discussiunile escale asupră raportului comisiunii de imunitate relativ la estradarea dlui V. Babesiu, căruia procuratorul reg. i-a intentat procesu de presă, pentru unu „Apel“ către fostii granițieri publicat în „Albia“ încă la începutul lunii lui Sept. an. tr. — Votul comis. de imunitate eră firesc pentru estradare, ce cameră au primitu cu aprobație; prea puteni se radicara pentru aperarea dlui Babesiu, dintre deputații de part. nat. numai trei insi, ierà dintre maghiarii din part. estrema numai unul, dep. Al. Csiky, care înca după cetirea articolelor incriminat votă cu majoritatea.

Situatiunea deputaților de part. nat. eră foarte grea, pentru că nu eră vorba de a apăra vre-o cauza dintre cele, cari se consideră de naționale, și nu putea fi vorba de a loăsi sub scutul loru vre-ună din acele cause juste pentru că densii juriștii solidaritate, ci eră pur și simplu o cestiu personală, eră unu apel electoral în termeni violenți, vorbe late și insolenti, cari nu facu onore diu aristice rom. Variate suntu modurile și felurile medilocașele de cortesia, de cari se servesc oménii în ajunul alegerilor, dărăscopulu nu poate sanctifică tōte medilocașele și nici decât nu putem aprobă gresitele opucature ale apelului amintit, ceea ce și dl Babesiu semindu după reflectare mai serioasa, marele inconvenientu, ce se omise prin publicarea apelului respect. recunoscă insuși, în scrisoarea sea adresată judeului de instrucție (11 Nov. 1873), declarando, că desaproba expresiunile mai violenți, descopere că îl pare reu de publicarea loru, și răga totu odată pre guvern, că multamindu-se cu acăstă declaratiune a sea, — căreiă mai adauge: că nu simte nici o postă de martiriu, — să desista dela urmarirea procesului, ceea ce d-sea aru consideră de intelepcione politica și aru primi cu multătire. Dupa cetirea acestui actu aperație deveni imposibilă și de aici urmă, că dep. nat. mai multu pentru padirea decorului decât a justiției, și pentru a nu tacă absolutamente, luara refugiu unul dep. Stanescu, a face aperarea pre băsea, înse și decheratiunei dlui Babesiu, rogându cameră a se multamă cu acea decheratiune în urmăre căreiă este speranța intemeiată, că asemenea extravagante nu se voră repetă, ierà altul, dep. Romanu, staru să demuestre că vecsatiunea și persecutarea din partea guvernului, nu o deduce din cuprinsul articolului incriminat, ci din modulu procederei, arendându că nu se urmedia în acela-si modu și în contră diu aristicei mag. oarea în tōte dilele vătăma naționalitățile tierei, observa că procesele de presă suntu odioase și semene cu procesele din evolu-

A p e l u !

mediu intentate cu atât'a crudime in contra strigelor, ca procesele de presa noia odata nu duc la scopulu care linde governului, ci chiar la contrariu si ca prin urmare escesele pressei nu prin mesuri coercitive: incarcere si globo penitentiarie, ci prin intempienările de capacitate ale insesi presei se potu indeptă. — De altintre treboue sa constatam ca afara de onu singur deputatul Em. Huszár, dep. maghiari, chiaru insusi dep. Col. Tisza au vorbitu cu moderation. Vomu reveni asupra discursurilor ce se tienura pro si contra".

Cu privire la corespondinta din Aradu publicata in diariu „Osten" si reprodata si in onulu din numerii nostri trecuti, „Federatiunea" face urmatorele reflexioni:

„Trecându in colonele diariului nostru, acestu articolu, missiunea de diaristi ni impone detorintia, de-a nu-lu lasa fara observationi. Nu dora pentru ca onorab. familia a Mocionescilor, — carea intre romani se bucura de stima si reputatiune generale — este in cestiu facem aces-
ta, nu, pentru ca cetitorii nostri sciu bine, ca nu suntem dedati a lingua pre
nimenea, ci facem pentru ca publicul rom. sa nu sia sedusu prin terminii cei vagi si pre generali a-i corespondintei de mai susu, si pentru ca adeverul cere ca sa se rectifice unele assertiuni neprecise, reducându-se la adaverat'loru valoare, cu unu cuventu se spunemo, dupa catusu cunoscemu starea lucrului, ceea ce ni se pare a fi mai adeverato, pana cându, din partea competitente, se va face lumina deplina asupra acestei cestiuni de mare importantia.

Sum'a de 200,000 fl. este elocata la famili'a M. nu de eri, alalta eri, ci de pre tempolu administrationii serbesci. Pre-
cându incepù a se agita cestiunea despartirei, Mocionescii inoțera de a mai plati interesurile dupa capitalu, ceea ce se dice ca aru si superau pre Serbi si ca aru si fostu caus'a, ca Serbii, cu oca-
sunea despartirei fondurilor bisericesci, invoiti in fine a dà Rloru 250—300 mii de fl. in locu de a dà Rloru bani, ori harhie publice dedera oblegationile pri-
vate ale Mocionescilor. Unu voru se scie ca insusi membrii familiei M., cari fusese totu-o data membri comissionii de despar-
tire aru si cerutu ca obligatiunile familiei loru sa sia computate in sum'a ce se venia pre p' rea Rloru. Adeveru este
seu ba, nu potem nici afirmá, nici negá,
pentru ca nu avem conosciunt'a lucrului. Catu pentru interesurile remase dela acelu tempu neplatite, serie, ca acele, socotite dupa procentele de mai nainte (5%) in
v'er'a anului tr. se urcau la 30,000 fl.
precum s'au publicatu in diariu „L' min'a".

— Administratiunea romanescă a fondurilor bis. au incunoscintiatu pre resp-
debitori, ca in viitoru banii fundamentali se voru elocá cu 8% conditione justificata prin imprejurările schimbate, — provorându-i totu-o data a dechiará, vréu sa plateasca procentele urcate, au ca pre-
feru a plati capetele banilor? Nu scim
deca Mocionesci au primitu conditiunea, ori ba, unu voru sa scie ca nu s'arū si dechiaratu inca. Acésta este starea lucrului, de ici incolo regularea afacerei este de competitint'a administratiunii fundu-
loru biser.

Catu pentru assertiunea vaga, ca s'arū si datu bani la omeni insolventi, ori-cine vede, ca aceea nu se poate aplicá la Mocionesci; caci summ'a, de si considerabila, in locu inse mai securu, de catu la densii nu aru poté si elocata. Iera par-
rerea ce coresp. emite cu privire la ajutorarea poporului tieranu prin insintiarea de bance (casse) inca intr'unu numeru extravagante de 200 di dòue sute de bance, se pare a fi uitatu ds'a, ca banii fundamentali nu se potu intrebuinta spre asemene speculatiuni, dara de alta parte Corr. n'au reflectata la imprejurarea ca regiele (spesele functiunarii) banelor, mai alesu cändu e vorb'a de 200, aru si forte mari, aproape esesiv si ca prin asemene operatiuni s'arū periclită inse-si capitaliale."

Avendu in vedere, ca industria a devenit astadi unu factoru principal la ridicarea si promovarea starii materiale a unui poporu, si constatandu, ca tocmu românil cari au mai mare necesitate de imbunatatirea starei materiale, imbratisieză mai putinu acestu ramu de cultura, — românil Brasiovenii s'au asociatu pentru ca sa latiesca si sa promovedie meseriile intre romani.

Comitetulu acestei asociatiuni ioplindu decisulu adunarei generale apeléza la intilintia româna si mai cu séma la barbatii de influintia si anume la dd. protopopi, preoti, invetitori, comersanti etc. se capacitez pre poporul nostru despre avantajele industriei si se indemne pre parinti a-si dà copii loru pre la meserii; si afandu astfelu de copii sa se adreseze la subscripsi, cari voru face apoi dispositiunile necesari pentru asiediareloru pre la maestrii de meserii. Dela copii se cere sa sia trecuti de 14 ani, si se documenteze, ca sciu celi si serie.

Totu odata se face cunoșcutu ca asociatiunea va ingrijit, ca copii de na-
tionalitatea româna asediali pre la maestrii de meserii pre lângă qualificarea in me-
seri'a loru se cerceteze si scol'a industriala prov: insintiata si intretinuta de corpulu didacticu dell'a scóele centrale române gr. or. din locu pentru desvol-
tare; fiindu parinti lipsiti de mijloce, com-
itetulu va provede pre invetiaci ou re-
cuisitele necesarie de scola pana ce elevul va ajunge sodalul (calfa.)

In modulu acesta au parintii lipsiti siansele cele mai favorabile, ca ei fara sa mai cheltuiasca si fara sa mai ingrijiesca de intretinerea copiilor loru — sa-i véda pre acesti'a in decursu 3—4 ani in o astfelu de-positione, incatn nu numai sa se pota sustine pre sine ci se dea si parintilor una ajutoriu cu multu mai considerabilu ca cändu i-aru tiené acasa.

Parintii cari voru voi a-si dà copii loru pre la meserii aici, suntu rugati a-
se adresá mai antau in scrisu la sub-
scripsi arelându ramulu industrialu la care
voru sa-i splice si acesti'a i voru in-
cunoscintia despre dispositiunile facute.

Brasiovu 16/28 Ianuarie 1874.
Bartolomeu Baiulescu
presedinte
Dr. Nicolau Popu
secret.

Conferintie invetatoresci din Braniu.

(urmare)

Inv. Asiá dara care omu se numesc diliginte C G?

Scol. Omu diliginte se numesc acel'a care totu lucre, iera lenesiu se numesc omulu care nu lucre.

Inv. De care omu ve place vóue? de celu diliginte ori de celu lenesiu?

Scol. Nōue ne place de omulu diliginte.

Inv. Bine iob, mei! bine! si mie de acel omu mi place care e diligent si ascultatoriu.

Dara voi cum trebuie sa fiti, ca sa-mi placă mie de voi de toti si sa ve iubesc mai multu?

Scol. Noi trebuie sa fimu lucratori si ascultatori.

Inv. Asiá este! dara sciti voi lucrá?

Scol. Noi nu scim lucrá!

Inv. Dara de potutu poteti lucrá?

Scol. Noi nu potem lucrá ca suntem mici.

Inv. Dara asculta poteti? asculta tori poteti si?

Scol. Ascultatori potem si.

Inv. Bine bunicii mei! bine! si li ascultatori, ca apoi ve inveti eu totu fe-
liu de lucruri, si inca lucruri tare fru-
mose, de cari voi pre acasa nu poteti inveti.

Spunem lucrat'amu noi adi in scola ce-va P R? — — d'apoi nu sciti respunde? fiti atenti! sciut'ati voi ieri catu sciti acum?

Scol. Noi n'amu scjuta ieri catu scim acum!

Inv. Ce amu invetiatu noi ieri X Y? dara astadi F G?

Scol. X Y ieri amu invetiatu a ne cunosc numele etc. F G? astadi amu invetiatu rugaciuni, apoi despre parinti, frati, sorori etc.

Inv. Lucrat'amu noi dara ce-va ieri si astadi U V?

Scol. Noi amu lucratu ca amu invetiatu.

Inv. Asia este! Asia dara fiindu ca voi a-ti lucratu si a-ti invetiatu, a-ti fostu ascultatori etc. etc. ve lasu de amedi acasa. Asiu mai ave ce-va frumosu sa ve spunu dara lasu pre alta data.

Scol. Fa bine si ne spune acum!

Inv. Acum nu ve potu spune ca e pre tardiu, dara dupa amedi ve voiu spune, deci sa multiamu lui Ddieu, caci ne-ai ajutatu de amu lucratu „D-ne tu ne-ai ajutatu" etc.

Lectiunea III-a.

Rogaciunea.

Inv. Sa sciti iubiti mei ca la inceputu sia-căroi lucru, trebuie sa ne rogâmu lui Ddieu că sa ne ajute; deci dara sa dicem cu totii: „In nomele Tatului etc. „Dómne ajuta-ne!!!“ „Dómne dohalu teu tramite etc.

Acum sa vedu care dintre voi tiene minte ce amu invetiatu noi astadi? ... tu N B ai disu ca tatalu teu s'au dusu in padure dupa lemne etc. dara ce sa faceti cu lemne?

Scol. Noi cu lemne facem focu.

Inv. Si voi faceti focu la voi in casa P B? ori voi nu faceti? ... pentru ce facu omenii focu? de ce folosu e focul?

Scol. Noi facem focu că sa ne in-
caldimu.

Inv. Asiá este! iérn'a de aceea 'lu faceti! dara vér'a nu faceti focu? — — si de ce faceti vér'a focu?

Scol. Vér'a facem focu pentru că sa faca mam'a de mancare, sa fierba, sa spele hainele etc.

Inv. Tu N F ai disu ca tatalu ten-
duce gunoiu pre pamentu pentru ce C L?

Scol. Gunoiu ducu omenii pre pa-
mentu că sa se faca hold'a buna, grâul si cuceruzulu etc.

Inv. Asiá e! dara hold'a de ce tre-
buinta ne este nōue? dara grâul? cu-
ceruzulu? ovesulu? cânep'a? hainele de ce trebuinte ne suntu B D? Tatalu teu pentru ce sapa la viia E I? Cu vinulu ce sa faca M U? dara eu banii carii iau capetatu pre vinu ce se faca O L? pen-
tru ce s'au dusu tatalu teu in tiéra Z E?

dara tatalu teu ce sa faca cu ierb'a ce o cozesce C H? dara fenulu pentru ce sa-lu dee la boi? la cai? la vaci? la oi? etc. De ce folosu suntu boii la omu? ce folosu aducu omului oila I R? dara caii? caprele inca totu acel'a folosu 'lu aducu că si oila L P? care aducu mai mare folosu omului oila ori caprele Z U?

Asiá este! tóte aducu folosu mare omului, dara totusi oila suntu mai solositorie decat caprele; pentru ce M D? Tu Z ai disu ca mam'a ta cosu, tu B ai disu ca suru'a tórcu, tu X ai disu ca suru'a tiese, tu Z ai disu ca mam'a ta spala cugetati si judecati acum cu totii, pen-
tru ce femeile cosu, liesu, torcu, spala? etc. — — .

Scol. Mam'a tiese, că sa ne faca haine sa ne imbracâmu; sor'a cose, ca noi nu potem purta hainele descusute, mam'a spala, pentru că sa nu umblâmu cu hainele camesiele etc. negre, ca e rusine, si uriti lucru. etc.

Inv. Asiá este! vedeti catu lucra-
parintii si fratii, mamele si sororile vóstre? Cine ve da vóue de mancare, haine si totu ce ve trebuie?

Scol. Parintii nostri ne dau nōue totu ce ne trebuie.

Inv. Voi ce dati parintilor vestri

pentru ca au asiá mare grige de voi?

Scol. Noi nu le dâmu nimic'a, ca nu avem ce sa le dâmu.

Inv. Dara déca a-ti ave ce-va le-ati dà?

Scol. Le-amu dà ori si ce, déca amu ave.

Inv. Bine! iob, mei! voi aveti ce sa dati parintilor vestri dara nu sciti

— — aschitati! ca eu ve voi spune: aveți voi ochii? ... — — urechi? ... — — gura? ... — — mâni? ... — picioare? ...

Scol. Noi avem si ochi, si urechi, si gura, si mâni si picioare.

Inv. Vedeti bine? auditi bine? poteti vorbi bine? poteti umbla cu picioare? poteti face ce-va cu mâinile?

Scol. Noi vedem bine! audim bine! potem vorbi bine! potem umbla, si potem cu mânile lucră si face côte ce-va.

Inv. Vedeti dara ca voi aveți totu ce ve trebuie; asiá dara, voi poteti dă parintilor si mai marilor vestri ceea ce voru cere ei dela voi. Parintii si ma-
rii vestri nu cera dela voi ceea ce voi nu le poteti dă! ci totu numai ce poteti.

Audi tu N. cändu parinti tei 'ti demanda (poruncescu) se sedi acasa si se grigesci de cele ce sa afla in casa, in curte si gradina? .. poti tu veda cu cuchi impregiurulu casei că sa no vina altii straini sa strice? etc. poti tu merge dupa apa la fantana? etc. poteti merge si grigi de boi, cai, oi, capre si ale adapă? poteti merge unde ve demanda mai marii vestri si a face ceea ce postescu ei dela voi? poteti voi veni de diminetata la scola? poteti voi vedé oca ce facu eu in scola si afara? poteti voi asculta cu urechile ceea ce ve spunu eu? poteti voi merge si veni pre drumu frumosu si bine? poteti-ve voi spalá pre fatia, pre mân, pre peptu, pre grumadi, si pre totu trapulu? poteti voi tieni si grigi de vestimentele vostre că totu-déun'a sa sia corate? etc. etc.

Scol. (Au se resunda la sia care intrebare singularica, caci mai multe intrebări de odata nu suntu potrivite pentru ei: dupa ce au responsu apoi continua).

Inv. Vedeti dara ca voi poteti face totu cele de pâna aici? scolariolu care face totu ce 'lu invetia mai marii sei se numesc ascultatori. Asiá cum trebuie sa fi tu, că sa te poti numi ascultatoriu B C? si inca ce L L? dara inca O M? — acum cugetati toti, ca inca mai suntu multe locuri mici care voi le poteti face — acasa si la scola; cari suntu acelea? etc. etc. Mie mi place cum ve a-ti portata voi astadi, asiá dara se cantam versulu celu frumosu mai de parte! Acum ve inveti versulu intregu, caci vedu ca aveți placere mare, asultati! ..

Sutori si frati, sa mergem La scola, sa invetiam! O d' noi sa nu perdem, Si bravu sa ne purtam! Sa aiba multiamire Cu noi cei ce ne cresem Sa-i facem sa se mire Pre toti cari ne privescu*)

Sa cantam acestu versu frumosu de mai multe ori că sa-lu puteti inveti bine. Acum destulu! sa multiamu lui Ddieu peotru ajutoriulu datu.

(Va urmă)

Resinariu in 1 Fauru st. n.

(Br.) Cultur'a unui popor se cu-
noscce nu numai dupa casele in care locu-
iescera si dupa starea, in carea se afla
animalele sele domestice, si fiindu ca
acestea formeză o avere insemnata a po-
porului nostru româno, ba suntu totu odata
si midlöele cu cari cea mai mare parte
se sustine, objectul scrierii mele ace-
steia va fi despre tractarea animalor.

Doue fintie au destinationea de a vietui pre pamentu: omulu, si animalulu. Omulu cuprinde locul intaiu, animalulu alu doilea. Pre omu 'lu conduce ratiunea, pre animalu instinctul. Ratiunea au distinsu pre omu cu insusirile de a supune pre animale, si ale folosi pentru sine. Pre cändu instinctul duce numai la nutrire. Deosebirea intre omu si animalu este mare, ince omulu sa cugete ca nu are numai drepturi, ci si detorintie cîntre ani-
male. Animalele potu vietui fără omu, omulu civilisat fără animale nu. —

* Vedi ABCdariulu de lnu I. Popescu pag. 31—32 acestu versu este forte potrivit pentru scolarii micuti.

Se punem ca animalele care ne servescu nove in vîția la lucru, iera dupa moarte de mancare, aru disparé din lume, ce lipsa si ce saracia aru si. — Ce aru si cîndu boulu nu se aru supune jugului, calulu nu aru trage in hamu, cine ne aru aduce de pre câmpu bucatele a casa, cum ne amu cladi casele nôstre, de unde amu mai manca carne, si cu ce ne amu mai imbracă, de unde amu mai avé lapte, brândia, si untu, déca nu aru mai si vite in lume?

Sa cercetâm inse putieci cum tracă multi din poporul nostru vitele. Vedem pre unii, ca si tienu vitele pre gerulu celu mai mare in grasduri asiă de reu grijite, de preste nöpte inghiatia baleg'a de lângă ele. Altii cîndu mergu la celate dupa ce si au vendutu lemnene său cerealele se punu in carcina pre beutra, iera vitele tragatore le lasa ore intregi pre strada in gerulu celu mai mare, lipsite de ori-ce vestimentu, si fără nici unu nutretiu dinainte. Unii le punu sărcini grele asiă de vitele se legana sub ele, si au totu rane pre spate. — Suntu si de aceia carii incarca trésur'a preste mesura iera pre vite-le mâna pâna cadu in hamu de ostenela. Mai suntu si de aceia si inca durere, intre poporul nostru tare multi la numero, carii nu dau vitelor atâtua nutretiu cînta le este de lipsa, inse la lucru toto intinsu si de aceea au vite asă de bietose si slabie, de pre omulu simtitoriu 'lu coprindu in tristarea cîndu le vede.

Déca Ddieu au distinsu pre omu cu mintea, lau facutu stăpanu preste vite, se cuvinte că si omulu se aiba mila cu vit'a sea, sa o grijeșea, sa-i dea nutretiul de lipsa, si sa nu o impoveriedie preatare. A tiené o vita, fia calu, bou, câne, său pisica si a nu-i dă cele de lipsa pentru traiu, ba inca a o si bate, este peccatum si rusine pentru stăpanul ei.

De ucide cine-va o vita pentru carne, se o ucida in graba, se nu o chiuia, pentru ca si vit'a are simtirile sele dure-rose, ca si omulu. — Déca are cine-va o vita betrana se ongete, ca si aceea simle greutatea betranciilor, si se o tracieze omenesc.

Crudime este si a ruină cuburile paserilor său a-le prende si a-le chinui.

Suntu omeni cari se folosescu de vite, deosebi de cai, pâna se află in putere, iera dupa ce incarantiesc, si imbatranescu nu mai au nici o mila cu ei, ii da mai pre nimic'a său de pomana la altulu care ii tiene cu nutretiul putieni si rev, inse la lucru si poveri grele de dimineti'a pâna sér'a apoi cîndu nu mai potu merge de ostenela ii bate cu biciul, lemnul pâna cadu de pre picioare.*)

Aru folosi pote déca se aru intrebă acei omeni tirani, cum li aru placé loru déca la betrancie i-aru pune cine-va pre ei se imblatasea si sa sape la pamento de dimineti'a pâna sér'a cu mânca putieni si rea, iera cîndu aru aru stă se resusle, le-aru dă cu batiolu pre spate indemnandu-i la continuarea lucrului.

Omulu nu se cunosc numai de pre vestimentele care le pôrta, dara si pre vitele care le tiene. — De acea déca intalnimu pre cine-va cu cai, său boi slabii, si negrigili putem sci ca stăpanul loro este său uno omu sgarcit care nu se indura sa dea vitelor nutretiul cuvenit, său uno omu sermanu si lipsit de medilöcele cerute spre a tiené vite, amendoi inse au putieni pricepere, si nu facu bine. Cine nu se indora, său nu pote sa dea vitelor pre care le tiene nutretiul celu de lipsa, si odichna cuvenita, nu este de a avé vita si mai bine eru face déca nu o aru tiené. — Iera cîndu vedem pr copii venindu din scola, său mergendu acolo, ca arunca cu petri in toti cani pre cari ii intalnescu pre strada, putem sci cumca aceia nu primescu crescere cuvenita in scola, nici in cas'a parintesca. — Aru si de dorit u déca preotii invetiatorii si parintii de familia si-aru pune tota silint'a de a plantă in iunile

tinerimel pre lângă semtiul morale si datorint'a omenilor către animale, fiind ca aceste fiinti suntu de celu mai mare folosu pentru omenime.

Mecanic'a ia multe greutati de pre spatele animalelor, cu tôte aceste este prea dreptu ca din punctu de vedere curat economicu grigia mai buna de animale e o necessitate imperativa.

Varietăți.

* * Comitetul Asociatiunei românilor Brasioveni pentru sprijinirea invetiacilor meseriiasi si a sodalilor români face prin acesta cunoscutu, cum ca suntu a se distribui 10 stipendi de cîte 5 fl. v. a. din partea "despartimentului I cercualu alu Asociatiunei trane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu" la 10 invetiaci de meseria.

Pententii au se se adresce la numitul comitetu pâna la 1 Martie 1874 cu atestatu dela maestru prin care sa documenteze purtarea loru si loculu unde s'au nascutu.

Raportu comercial.

Sabiul 3 Fauru n. Grâu 6 fl. 87 xr. frumosu, 6 fl. 53 xr. mestecatu, 6 fl. 20 xr. cunstat. inter.; secar'a 4 fl. 80 xr. pâna 4 fl. 53; orzu — — —; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cucuruzu (porumb) 3 fl. 20 xr.; cartofi 1 fl. 87 xr. galat'a austriaca.

Fâna buna 14 fl.; de franele 12 fl.; de pâne alba 11 fl. pâne de casa 10 fl. maj'a.

Linte 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malatuliu 16 xr. cup'a.

Fenu legatu 1 fl. 15, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr., maj'a.

Lemne de focu 7—9 fl. stang. aust.

Carnea de vita 20 cr. p., de porc 26 xr. Unsorea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Bud'a-Pest'a 31 Ian. n. Negotiu de cereale. Acesta se pare ca va fi mai viu decat in septamana a trecea; grâul incepuse a se urca cu 5—10 xr., dara prin tienut'a cea rezervata a morilor s'a impuntenat viderem asid de tare incat negotiul nu s'a coborit numai pâna la perderea coloru 10 xr. dara s'a dusu cu 10 xr. si mai diosu. Vinderea in totalu se poteca la 60,000 maji grâu. Pre primavera a fostu pretiu 8 fl. 10 si 8 fl. 15 xr. in bani si marfa. — Secar'a abia la finea septamanei s'a vendutu 3—4000 galete, mai estina ca in septamana a trecea. Concurentia a facutu secar'a din Galiti'a. — Orzulu a mersu mai bine, pote si din cauza ca in deposite e putieni si a incurzu putieni in piata. S'a vendutu 15,000 galete. Cu termini s'a vendutu ore cîte poveri orzu românescu pre primavera a 3 fl. 61—3 fl. 62 xr.

Cucuruzu a venit mai multu decat se intrebă, dara cu tôte aceste tienută vendorilor l'a susu tienut in pretiu. S'a vendutu 10,000 magi. Cu termini a fostu ce-va mai estina si s'a datu de celu românescu cu 4 fl. 80 xr. si de celu bulgarianu cu 4 fl. 95—4 fl. 96 xr., — Ovesu a avutu cautare buna din cauza ca in deposite se impuntenă si in piata vine forte putieni. 15000 galete s'a vendutu cu pretiu de 2—4 xr. mai bunu ca in septamana a trecea,

Farin'a a remas totu in proportionile din septamana a trecea.*)

Postaiosele. Fasole alba cu 5 fl. 25 xr. pâna si 5 fl. 50 xr. maja. Mazare cu 6 fl. pâna 6 fl. 50 xr., Linte 6 fl. 50 xr.—7 fl. 50 xr., Masarichia 4 fl. 25; Cartofi 2 fl. 75 maja vienesa.

Lana s'a vendutu putieni; preturi variëza intre 100 si 92 fl. lana' făgaria de Transilvania sta neschimbata in pretiu, — Lana spalata in fabrici circa 100 maji cu pretiu de 120—160 fl.

Porci vinu putieni, de unde preturi mai urcate ca in Viena unde vinu forte multi din Polonia a rusesca. Statul efectiv alu importului in tergu a fostu in luna trecentu 21450 alu esportului 25770 capete. Preturi noteate. Porci de tiéra de 240—360 punti a 34 1/2—35 1/2 xr. p. sortati din salasie 36—36 1/2 xr. p. marfa, de esporta 36—37 xr. p. Statul efectiv alu piatiei a fostu preste totu 33,670 capete,

Unsorea de porc, Cautarea in piata a fostu de midilou; dara notarile din porturi a tienutu preturiile in stare buna. Marfa locala s'a platită cu 39—40 fl. fara si 41—42 fl. cu bute eu totu. Unsorea americană cu 34 1/2—34 1/2 fl. Unu macelariu din locu a cumparatu 300 maji unsore de Transilvania cu 35 fl.; butea. — Stanin'a a fostu cu 33 fl. 50 xr.—34 fl. marfa locale cu 36—37 fl.; afumata cu 38—40 fl. — Seulu putieni cautare cu 26—27 fl. —

Bud'a-Pest'a 3 Fauru. Cereale. Grâul s'a vendutu ieri si adi mai bine; preste totu s'a vendutu 15,000 maji inclusive 7—8000 maji din Galiti'a. Pretiul dupa cunstatate 85 p. 8 fl. 10 xr. galitanu 7 fl. 75 cr. pâna la 7 fl. 40 cr. — Secar'a si rapita' n'au avutu cautare. — Cucuruzul a remas neschimbata ce-va mai multu in josu decat in susu. Orzulu a mersu binisioru in susu 4 fl. 10 cr.—4 fl. 20 cr.; celu românescu si turcescu a statu pre locu.

Vien'a pâna la 30 Ianuariu n. Peile a fostu mai cu séma talp'a, putieni caute; mai bine s'a cautau cordovanul. — Lana' cea de Transilvania a fostu mai bine cauta si a avutu o hausse de 1—2 fl.

Londonu 29 Ian. La unu meeting de neguiaitori de lana s'a decis: cu ocasiunea alegerilor sa se incépa seri'a prima de auctiune de lana colonială si adeca in 17 Fauru. Quantitatile sosite pâna acum suntu din diferite parti 84.860 de saci (Ballen).

*) Vedi Tel. Rom, nr. 4.

Concursu.

Pentru parochia gr. or. de clas'a II-a din Feldiör'a, in intielesulu parintescii ordinatiuni consistoriali din 29 Noveembre a. c. Nr. cons. 1176 se scrie prin acesta concursu nou pâna la 27 Ianuariu 1874.

Emolumentele suntu:

a) Pre lângă venitulu stolare se află portiune canonica, si fondu parochialu de 24 1/2 jugere semanatura si fenatiu.

b) in bucate 200 ferdele cucuruzu.

c) Cuartiru parochialu liberu.

Doritorii de a ocupă acesta statiuine au a substerne concursele loro subscribului, instruite in sensulu "statut. org." si a regulamentului adusu de sinodulu archidiocesanu din acestu anu, pâna la terminu susu arestatu.

Brasovu in 23 Decembre 1873.

In contielegere cu comitetul parochialu.

Ioanu Petricu,

(3—3)

popopu.

protopr. gr. res. in Sabesia pâna la arestatulu terminu.

Petrifala in 30 Decem. 1873.

Comitetul parochiale cu consumul terminulu resp. protopr.

(2—3)

Editu.

An'a Georgiu Siapartocu din Sarat'a de rel. gr. or. districtulu Fagarasiului, care moi bine că de doi ani si-au parasit cu necredintintia pre legititul seu barbatu, Georgiu Zefiu Lopea totu din Serat'a si de rel. gr. or. pribegindu in lume fără sa se scie locul petrecerei sale, se provoca prin acesta că in terminu de unu anu si o di, sa se infatisiedie insantea mai josu semnatului scaunu protopopescu spre darea responsului la incusa barbatului, caci lajă contra se vor decide cele covoicii in intielesulu ss. canone ale bisericiei nôstre si in absentia ei.

Avrigu 17 Ianuariu 1874.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu

II alu Fagarasiului.

(1—3)

Editu.

Ioanu Constantinu din Topârcea scaunulu Mercurei, carele de doi ani de dile a parasit pre legititul sea sotie Mari'a Greavu fără a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se infatisidie insantea subsrisului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di, caci la din contra procesulu intentatu asupra-i se va pertracta si decide si in absentia ei.

Mercurea 16 Ianuariu 1874.

Scaunulu protop. gr. or. alu

tract. Mercurea.

I Drogo

Adm. prot.

(2—3)

Editu.

Maria nascuta Ioanu Frigitoru din Brasovu, carea in anu 1869, a parasit cu necredintia pre legitimul seu barbatu Vasilie Ioanu Navrea totu din Brasovu, si nescindu-se de atunci nici pâna astazi locul ubicatiunei ei se citidia prim acesta, că in terminu de unu anu si o di, sa se presentedie la scaunulu protopresbiteralu mai josu subsrisu; caci la din contra, procesulu divortialu incaminat de bărbatul seu, se va pertracta si decide si in absentia ei.

Brasovu 18 Ianuariu 1874.

Scaunulu protop. gr. or. I-iu alu

Brasovului ca foru matrimonialu.

Iosifu Baracu,

protopopu.

(1—3)

Editu.

Elen'a nascuta Achimu Mar'a din Sacelul lângă Sabiu, de tempu mai inde-longat au paresit patri'a si pre barbatul ei Ilie Cândrea totu din Sacelu, fără a se sci locul astărei si petrecerei ei. Deci se provoca prin acesta Elen'a maritata Ilie Cândrea, că in terminu de unu anu, si anumitu pâna in 1 Fauru 1875 sa se infaciseze inaintea forului matrimonialu subsrisu, caci la din contra, procesulu divortialu intentatu de Ilie Cândrea se va pertracta si otari si in absentia ei.

Sabiu 18/30 Ianuariu 1874.

Forulu matrimonialu gr. res. alu pro-

topresbiteralu tract. Sabiu I.

(1—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 31/19 Ianuariu 1874.

Metalicele 5%	.....	69 55
Imprumutul nationalu 5% (argintu)	.....	74 55
Imprumutul de statu din 1860 ...	.....	107 50
Actiuni de banca	.....	984 —
Actiuni de creditu	.....	240 —
London	.....	112 90
Obligationi de desdaunare Unguresci	.....	76 75
" " Temisioren	.....	76 —
" " Ardelenesci	.....	75 25
" " Croato-slavone	.....	76 —
Argintu	.....	107 15
Galbinu	.....	—
Napoleonu d'auru (poli) .....</		